

Ювілеї = Anniversary = Юбилеи

DOI: <https://doi.org/10.25305/unj.115701>

Юрій Панасович Зозуля: до 90-річчя з дня народження

Yuriy Panasovych Zozulya: on the 90th anniversary of birth

Юрий Афанасьевич Зозуля: к 90-летию со дня рождения

23 грудня 2017 року відзначив своє 90-річчя і 67 років наукової та лікувальної роботи всесвітньо відомий вчений-нейрохірург, Заслужений діяч науки і техніки України, академік НАН і НАМН України, двічі лауреат Державної премії України, професор Юрій Панасович Зозуля.

Народився Ю.П. Зозуля 23 грудня 1927 р. у м. Вінниця. У 1945 р. Юрій Панасович з золотою медаллю закінчує Вінницьку середню школу №16, у 1950 р. — з відзнакою Вінницький медичний інститут.

Ю.П. Зозуля починає свою трудову діяльність в Інституті нейрохірургії з дня його створення у 1950 р., сьогодні це Державна установа «Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П.Ромоданова НАМН України».

Ю.П. Зозуля в Інституті нейрохірургії долає шлях від клінічного ординатора, молодшого наукового співробітника (1952), старшого наукового співробітника (1953), керівника відділу нейроонкології (з 1956), головного лікаря (1955–1964), заступника директора з наукової роботи (1964–1993), директора цього провідного в Україні нейрохірургічного закладу (1993–2013), наукового радника директора інституту (з 2013 р.).

У 1954 р. Ю.П. Зозуля захищає кандидатську дисертацію «Клиническое и экспериментальное обоснование комбинированного лечения туберкулом задней черепной ямки», у 1966 р. — докторську дисертацію «Кровоснабжение опухолей полушарий головного мозга и наблюдаемые при них изменения мозгового кровообращения».

Ю.П.Зозуля належить до хірургів, майстерність рук яких дарована Природою, відшліфована кропіткою важкою працею, великим досвідом, нескінченими тренуваннями.

Основні напрямки наукових розробок Ю.П.Зозулі — це нейроонкологія, вивчення біомолекулярних та генетичних механізмів пухлин мозку, клінічна патофізіологія кровообігу головного мозку, судинна нейрохірургія, проблеми нейротрансплантації, розробка методів мініінвазивних хірургічних втручань з приводу різних захворювань головного та спинного мозку.

Ю.П. Зозуля один з перших започаткував впровадження мікрохірургічної технології в нейрохірургію, що значно розширило можливості оперативних втручань у важкодоступних базальних відділах головного

мозку, підвищило їх ефективність. Під керівництвом Ю.П. Зозулі опрацьовані методи хірургічного лікування менінгіом краніобазальної локалізації, неврином черепних нервів, краніофарингіом, проведені дослідження та розроблені методи ревазуляризації при ішемічному інсульті.

Коло наукових інтересів Юрія Панасовича широке і багатогранне, проте, особливе місце в наукових розробках посідають проблеми судинної нейрохірургії, що відображене у монографіях «Мозговое кровообращение при опухолях полушарий головного мозга» (1972), «Сосудистая нейрохирургия» (1990), «Спинальные сосудистые опухоли и мальформации» (2002), а також нейроонкології, розкриті у багатьох монографіях: «Метастатические опухоли головного мозга» (1973), «Опухоли зрительного бугра и подкорковых узлов головного мозга» (1977), «Краниоорбитальные опухоли» (1988), «Справочник по онкологии. Опухоли центральной нервной системы» (2000), «Глиомы головного мозга» (2007).

Академік Ю.П. Зозуля для лікування патології нервової системи ефективно застосовує сучасні мікрохірургічні технології, методи лазерної, внутрішньосудинної, ендоскопічної, стереотаксичної нейрохірургії, а також комбіновані методи лікування з застосуванням гормональних, хіміотерапевтичних, імунологічних та протибольових засобів. Наукові дослідження за цими напрямками знайшли відображення в багатьох монографіях: «Антиоксидантні властивості природних сполук в умовах впливу іонізуючого випромінювання» (2001), «Нейрогенная дифференцировка стволовых клеток» (2005), «Хирургическое лечение нейрокомпрессионных пояснично-крестцовых болевых синдромов» (2006).

У 1996 р. за велику організаційну роботу і цикл праць з впровадження нових методів діагностики та мікрохірургічного лікування пошкоджень периферійної нервової системи Ю.П.Зозуля удостоєний Державної премії України в галузі науки і техніки, у 2001 р. за цикл робіт з розробки та використання лікворшунтувальних систем вдруге удостоєний цієї премії. У 1999 р. за цикл робіт, присвячених вивченню окисно-відновних та антиоксидантних процесів при ураженні центральної нервової системи Президією НАН України Ю.П.Зозулі присуджено премію ім.О.О.Богомольця.

Продовжуючи роботу академіка А.І. Арутюнова та академіка А.П. Ромоданова, Ю.П. Зозуля вдосконалює українську нейрохірургічну школу, а свій багатий науковий і практичний досвід щедро передає своїм учням. Підсумком багаторічної роботи Юрія Панасовича є

підготовка 32 кандидатів та 24 докторів наук. Саме тут розкрився талант Ю.П.Зозулі як наукового керівника, вченого, педагога.

Юрій Панасович Зозуля — автор 675 наукових робіт, в тому числі 26 монографій і книг, 50 авторських свідочств.

Життя і діяльність Юрія Панасовича Зозулі нерозривно пов'язані з Національною академією медичних наук України, яка була створена Указом Президента України 20 лютого 1993 р. На посаді віце-президента НАМН України (1993–2011) повною мірою розкрився його непересічний організаційський талант.

Ю.П. Зозуля активно займається науково-організаційною роботою. Він є головним редактором «Українського нейрохірургічного журналу», членом редколегії «Журналу Академії медичних наук», ще багатьох вітчизняних та зарубіжних наукових медичних журналів.

Ю.П.Зозулі присвоєно звання Заслуженого діяча науки і техніки України (1978), він нагороджений 3 орденами і 5 медалями, Почесними грамотами Президії Верховної Ради України (1982, 2005), Відзнакою НАН України "За наукові досягнення" (2007).

Юрій Панасович став першим президентом Української Асоціації Нейрохірургів, що об'єднує нейрохірургів України та представників суміжних професій, авторитет якої зростає з кожним роком. Українська Асоціація Нейрохірургів прийнята до Європейської асоціації та Всесвітньої федерації нейрохірургічних товариств.

Юрій Панасович Зозуля — людина високої культури, енциклопедичних знань, відточеного до філігранності практичного хірургічного вміння. Його характеризують висока працездатність, принциповість, вимогливе ставлення до себе і свого оточення.

Ю.П.Зозулі притаманні доброта, уважне й доброзичливе ставлення до людей, незалежно від їх соціального стану та характеру, прагнення стати в нагоді всім, хто потребує його допомоги.

Визнаний лідер українських нейрохірургів, академік Юрій Панасович Зозуля зустрічає свій ювілей у повній фізичній, професійній і творчій активності.

З нагоди ювілею колектив Державної установи «Інститут нейрохірургії ім. акад. А.П.Ромоданова НАМН України», Українська Асоціація Нейрохірургів, редакційна колегія Українського нейрохірургічного журналу, нейрохірурги України та наукова громадськість від усього серця вітають Юрія Панасовича, бажають йому міцного здоров'я, творчого довголіття, наснаги